

Asia: VN/15881/2025

Viranomaisten suunnitelmien ja ohjelmien ympäristövaikutusten arviointi (SOVA) potentiaalisista talousvyöhykkeen merituulivoima-alueista

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

OX2 Finland Oy kiittää mahdollisuudesta lausua talousvyöhykkeen merituulivoima-alueita koskevasta viranomaisten suunnitelmien ja ohjelmien ympäristövaikutusten arvioinnista (SOVA). OX2 on johtava pohjoismainen uusiutuvan energian kehittäjä. Olemme rakentaneet Suomeen 1,2 GW maatuulivoimaa, ja kehitämme parhaillaan maa- ja merituulivoimaa, aurinkovoimaa ja sähkövarastoja.

HUOMIOITA ARVIOITAVISTA ALUEISTA

OX2 on yhdessä kumppaninsa Ingka Investmentsin kanssa kehittänyt viiden vuoden ajan Halla- ja Laine-merituulivoimahankkeita Perämerellä. Arviointisuunnitelman alue Perämeri pohjoinen sijoittuu Halla-hankkeen tutkimuslupa-alueen sisäpuolelle. Perämeri etelä sijoittuu suurimmaksi osaksi Laine-hankkeen tutkimuslupa-alueen sisäpuolelle.

Sekä Halla- että Laine-hankkeille on tehty laajat YVA-selostukset, jotka kattavat merituulivoimantuotannon lisäksi vedyntuotannon merellä, energiansiirron mereltä mantereelle sekä sähkönsiirron mantereella Fingridin kantaverkkoon asti. YVA -selostusta varten merellä on tehty aiemmin tutkimattomilla alueilla kattavia selvityksiä muun muassa linnustoon, vedenalaiseen luontoon sekä sedimentteihin ja virtauksiin liittyen.

Hallan merituulivoimahanke (osin sama alue kuin Perämeri pohjoinen): YVA -menettely on toteutettu kokonaisuudessaan, Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus on antanut perustellun päätelmän 11.6.2025.

Laineen merituulivoimahanke (osin sama alue kuin Perämeri etelä): YVA-selostus on valmistunut ja jätetty Etelä-Pohjanmaan ELY-keskukselle. Nähtävilläoloaika päättyi 19.6.2025 ja perusteltua päätelmää odotetaan syksyllä 2025.

Lausunnoilla olevassa SOVA-arviointisuunnitelmassa on esitetty, että alueille voitaisiin sijoittaa 5 MW tuulivoimakapasiteettia jokaista neliökilometriä kohden. Tavoitellulle 1300 MW:n merituulivoimahankkeelle riittäisi tällöin 260 km² alue. Esitetystä neljästä alueesta ainoastaan Perämeri etelä saavuttaa tämän koon.

Lisäksi on huomioitava, että esitetyt alueet eivät kokonaisuudessaan sovellu merituulivoimarakentamiseen mm. syvyytensä puolelta. Myös pohjatutkimusten tulokset, luontoselvitykset sekä yhteensovittaminen muiden merellisten arvojen ja käyttötarkoitusten kanssa tulevat rajaamaan alueita entisestään.

Suomessa lain mukaiset hankekohtaiset arviointi- sekä luvitusmenettelyt toimivat tämän tyyppisissä hankkeissa tarkempina aluerajauksen ohjaajina, ja tuulivoima-alueet pienenevät menettelyjen aikana poikkeuksetta mm. tehtyihin kenttäselvityksiin eli varsinaiseen tietoon ja arviointeihin perustuen.

On luvitus- ja arviointimenettelyn hengen ja tarkoituksen vastaista tehdä voimakkaita alueiden rajauksia ja pienennyksiä näin aikaisessa vaiheessa. Merituulivoima-alueiden laajentamiseen myöhemmässä vaiheessa ei ole tällä hetkellä olemassa mekanismia.

EHDOTUKSET ALUEIDEN MUOKKAAMISEKSI

Perämeri etelä -aluetta tulisi laajentaa etelään päin aluevesien rajaan saakka, koska juuri eteläosassa on matalampaa vedensyvyyttä, joka on tärkeää hankkeen kannattavuuden ja toteutettavuuden kannalta. Sujuva merenkulku niin talvi- kuin kesäaikaan voidaan hyvin reitittää hieman etelämpää, jossa on myös riittävä vedensyvyys kauppamerenkulun suurillekin aluksille. Toisaalta hankealuetta voidaan tarvittaessa pienentää pohjoisesta, koska siellä vedensyvyys (50-70 m) estää voimaloiden asentamisen taloudellisesti kannattavasti. Tällöin kauppamerenkulun alusten reitit Kokkolan satamaan hieman lyhenevät nyt ehdotettuun alueeseen verrattuna. Näillä muutoksia SOVA:ssa arvioitavan alueen kokonaiskooksi tulisi noin 255 km².

Perämeri pohjoinen -aluetta tulisi laajentaa koilliseen, jossa on hankkeen toteuttamiskelpoisuuden kannalta parhaat alueet erityisesti vedensyvyyden osalta. Olemme keskustelleet tästä koilliskulmasta

merenkulun turvallisuuden ja luotsauksen näkökulmasta Traficom, Väyläviraston ja Finnpilotin kanssa alustavien alueiden esittelyn jälkeen alkuvuodesta 2025.

Nähdäksemme Perämeri pohjoinen -alueesta koilliseen sijoittuvalle alueelle on mahdollista sijoittaa merituulivoimaloita niin, että suunniteltuun luotsausreittiin pidetään riittävä turvaetäisyys. Koska edellä mainituilta viranomaisilta (Väylävirasto, Traficom) on kysytty virallista lausuntoa ainoastaan työ- ja elinkeinoministeriön esittämästä alueesta, he eivät ole lausuneet alueen laajentamisesta koilliseen. Pidämme tärkeänä, että OX2:n esittämästä koilliseen laajennetusta hankealueesta pyydetäisiin virallisesti lausunnot viranomaisilta. Näillä muutoksia SOVAssa arvioitavan alueen kokonaiskooksi tulisi noin 375 km².

Liitteenä toimitamme ehdotetut Perämeri etelä- ja Perämeri pohjoinen -alueiden muutokset paikkatietona ja pdf-karttana.

MUITA HUOMIOITA ARVIOINTISUUNNITELMASTA

On epäselvää, kuinka arviointisuunnitelmassa esitetyt toteutusvaihtoehdot ja niiden pohjalta tehdyt havainnot ohjaavat kilpailutettavien alueiden valintaa. Arvioinnissa on tärkeää tarkastella kaikkia mahdollisia hankkeiden yhdistelmiä tai arvioida jokaista hanketta erikseen omana kokonaisuutenaan. Esimerkiksi Perämeri etelä ja pohjoinen voivat yhdessä toteutuessaan poiketa vaikutuksiltaan suunnitelmaan valitusta parista Perämeri pohjoinen ja Selkämeri etelä (VE1).

On myös tärkeää huomioida, että alueille sijoittuvista merituulivoimahankkeista tehdään (tai on jo tehty) kattava ympäristövaikutusten arviointi, jossa huomioidaan myös yhteisvaikutukset muiden hankkeiden kanssa laajemmin kuin tässä arviointimenettelyssä.

On myös epäselvää, miten ja millä tasolla vaikutukset alueista arvioidaan. Tätä ei kuvata dokumentissa juurikaan vaan luetellaan merituulivoiman vaikutuksia yleisellä tasolla. Dokumentissa ei myöskään kuvata nykytilaa, joten arviointisuunnitelman kommentointi tältä osalta ei ole kunnolla mahdollista.

Pyytäisimme myös huomioimaan seuraavat tietovirheet tai epätarkkuudet arviointivaiheessa:

Kappaleessa 2.2.1 kirjoitetaan velvoitetarkkailujen ja seurantatutkimusten kuuluvan tuotantovaiheeseen. Velvoitetarkkailut ja seurantatutkimukset aloitetaan kuitenkin jo ennen rakentamistoimien aloittamista, jotta saadaan vertailukelpoista aineistoa alueen perustilasta sekä rakentamisvaiheen vaikutuksista. Nämä määriteltäneen tämän tyyppisissä hankkeissa vesitalousluvassa.

Kappaleessa 2.2.2 todetaan että lintujen törmäysriski suuriin voimaloihin on suurempi kuin pieniin voimaloihin. Tämä ei pidä paikkaansa sillä lintujen törmäysriski voimaloihin riippuu alueesta, voimaloiden sijoittelusta, roottorin korkeudesta merenpinnasta, lintulajistosta, sijoittumisesta muuttoreitille, eri lajien muuttokorkeudesta, säätilasta ynnä muista tekijöistä, jotka pitää arvioida aina siis hankekohtaisesti. Tällä hetkellä konsensus lienee kuitenkin, että suurin osa linnuista lentää avomerellä lähellä pintaa tai hyvin korkealla. Kappaleessa 2.2.2 sanotaan että voimalan koko vaikuttaa lisäksi siihen, kuinka lähekkäin voimalat ovat toisiinsa nähden: suuremmat voimalat vaativat enemmän tilaa pienempiin nähden. Voimaloiden välisten etäisyyksien suhteen tämä pitää paikkansa mutta suhteutettaessa tuotettua energiamäärää vaadittuun pinta-alaan ei voida sanoa, että suuremmat voimalat vaativat enemmän tilaa pienempiin nähden.

Kappaleessa 2.2.2 luetellaan eri perustustapoja ja sanotaan, että paaluperustus on yleisin. On kuitenkin hyvä huomioida, että tämä ei koske Suomea vaan muita merialueita. Suomen osalta todennäköisesti painovoimaperustus tulee olemaan yleisin perustustyyppi.

Kappaleessa 2.2.2 Sähkönsiirtoratkaisut kohdassa sanotaan, että jokainen merituulipuisto tarvitsee merisähköaseman sähkönsiirtoa varten. Tämä ei pidä paikkaansa, kauempana ulkomerelläkin on mahdollista toteuttaa hanke ilman merisähköasemaa. Tämän tarve määrittyy osana hankkeen tarkempaa teknistä suunnittelua.

Kappaleessa 3.3.2 Esiselvitys ja suunnittelu nostetaan esiin tutkimusten aiheuttama häiriö. On hyvä huomioida, että alueella käydään tässä vaiheessa suhteellisen harvoin, alue on suuri ja pohjaan kajoamiset ovat esimerkiksi pohjaeläinnäytteenoton osalta kokoluokkaa 0.1 m² per näyte. Ulkomeren alueilla ei myöskään ole esimerkiksi luotoja tai vastaavia lintujen pesimäalueita. Pyydämme siis huomioimaan, että eliöstön karkottuminen ja stressaantuminen ei siis ole merkittävä vaikutuspolku varsinkaan ulkomeren syvien alueiden osalta esiselvitys ja suunnitteluvaiheessa.

Kilpi Lyydia
OX2 Finland Oy